

Sygn. akt *XVII AmE 10/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	<i>SSO Andrzej Turliński</i>
Protokolant –	sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu 5 października 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania J. K.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania J. K. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 05 lutego 2016 r. Nr (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że w miejsce karę pieniężnej w kwocie 10 000 zł (dziesięć tysięcy) nakłada na J. K. karę pieniężną w wysokości 1 000 zł (jeden tysiąc),
- oddala odwołanie w pozostałym zakresie,
- zasądza od J. K. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 1 440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Andrzej Turliński

Sygn. akt XVII AmE 10/17

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 5 lutego 2016 r. na podstawie art. 169 ust. 1 pkt 1 i art. 168 pkt 11 oraz art. 170 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 9 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2015 r., poz. 478 z późn. zm., dalej „uoze”) oraz art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm., dalej Pe) wymierzył J. K. – przedsiębiorcy energetycznemu w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z małej instalacji odnawialnego źródła energii (przedsiębiorca, powód) karę pieniężną w wysokości 10 000 zł w związku z niewykonaniem określonego w art. 9 ust. 1 pkt 7 uoze obowiązku przedłożenia Prezesowi URE w terminie 30 dni od dnia zakończenia III kwartału 2015 r. sprawozdania kwartalnego, zawierającego informacje wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 5 uoze.

W złożonym odwołaniu powód zaskarżył decyzję Prezesa URE w całości domagając się jej uchylecia. Nie stawiając Prezesowi konkretnych zarzutów wskazał, że „nigdy nie było żadnych problemów. Otrzymywałam co roku druki rocznego sprawozdania, które po wypełnieniu wysyłałam do Prezesa URE do W..” Nie został poinformowany o obowiązku składania, bez uprzedniego wezwania, sprawozdań kwartalnych. Po wszczęciu postępowania administracyjnego wysłał sprawozdanie wraz z wyjaśnieniem sprawy. Argumentował w kontekście wysokości wymierzonej kary, że elektrownia przynosi coraz mniejszy dochód.

W piśmie z dnia 8 lutego 2017 r. zatytułowanym „Wniosek dowodowy” powód zmienił żądanie odwołania domagając się zmiany zaskarżonej decyzji przez odstąpienie od wymierzenia kary przy zastosowaniu art. 174 ust. 2 uoaze. Wskazał, że stopień naruszenia przepisów, jakiego się dopuścił, był znikomy, a sprawozdanie zostało przesłane do pozwanego Prezesa URE niezwłocznie po otrzymaniu od niego pisma. Przesłane sprawozdanie miało charakter informacyjny. Zapoznanie się z nim za ledwie po upływie 25 dni od upływu ustawowego terminu nie doprowadziło do żadnych negatywnych konsekwencji po stronie pozwanego.

Jednocześnie powód złożył wniosek o dopuszczenie dowodów mających wykazać jego trudną sytuację majątkową i rodzinną w postaci dokumentów: PIT za 2014 i 2015 r., decyzji ZUS o wysokości renty, decyzji GOPS o wysokości zasiłku, orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i karty leczenia szpitalnego.

Prezes URE w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Wyjaśnił, że powód miał obowiązek przekazania sprawozdania za III kwartał 2015r. do dnia 30 października 2015r., lecz uczynił to dopiero po wszczęciu postępowania o ukaranie za niedopełnienie tego obowiązku. Wyjaśnił, również, że właśnie z tego powodu w sprawie nie było możliwości odstąpienia od wymierzenia kary, gdyż zgodnie art. 174 ust. 2 uoaze organ może skorzystać z tej instytucji, jeśli zakres naruszeń jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek, zanim Prezes URE powziął o tym wiadomość. W świetle kategorycznej dyspozycji powołanego przepisu ustanawiającego karę szywną, po stwierdzeniu braku możliwości odstąpienia od jej wymierzenia, pozwany był zobligowany do jej nałożenia w kwocie określonej w ustawie.

W piśmie przygotowawczym z dnia 7 kwietnia 2017 r. Prezes URE podtrzymał w całej rozciągłości prezentowane dotychczas stanowisko.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z małej instalacji odnawialnego źródła energii - tj. w elektrowni wodnej o mocy 0,055 MW.

Jak wynika z treści przepisu art. 9 ust. 1 pkt 5 uoaze wytwórca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie małych instalacji jest obowiązany prowadzić dokumentację dotyczącą łącznej ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji, energii elektrycznej sprzedanej sprzedawcy zobowiązanemu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ww. ustawy, która została wytworzona z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji i wprowadzona do sieci dystrybucyjnej, zużytych paliw do wytwarzania energii elektrycznej w małej instalacji oraz rodzaju tych paliw, a także ilości energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym. Zgodnie zaś z przepisem art. 9 ust. 1 pkt 7 w/w ustawy wytwórca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie małych instalacji ma obowiązek przedłożenia Prezesowi URE sprawozdania kwartalnego, zawierającego wskazane informacje w terminie 30 dni od zakończenia kwartału.

Termin do złożenia przez Przedsiębiorcę sprawozdania upłynął więc w dniu 30 października 2015 r. We wskazanym terminie Przedsiębiorca nie wywiązał się z ww. obowiązku.

W związku z powyższym Prezes URE pismem z dnia 20 listopada 2015 r. zawiadomił Przedsiębiorcę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, a także poinformował go o stawianym zarzucie i wezwał do przesłania wyjaśnień i uwierzytelnionych dokumentów.

W odpowiedzi na powyższe Przedsiębiorca pismem przesłanym w dniu 23 listopada 2015 r. przesłał ww. sprawozdanie, za III kwartał 2015 r., zawierające informacje wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 5 uoze.

Pismem z dnia 22 grudnia 2015 r. Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie, a następnie przesłał mu decyzję o wymierzeniu kary pieniężnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W myśl art. 168 pkt 11 uoze, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przedkłada w terminie Prezesowi URE sprawozdania, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 7 uoze, lub podaje w tym sprawozdaniu nieprawdziwe informacje. Według art. 169 ust. 1 pkt 1 uoze, karę tę wymierza Prezes URE w drodze decyzji. Odpowiedzialność przewidziana w art. 168 pkt 11 uoze ma charakter obiektywny. Dla stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę ciężącego na nim obowiązku wystarczające jest ustalenie, że dany podmiot zachował się w sposób sprzeczny z wiążącym go nakazem lub zakazem. W tym zakresie, w ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, fakt nieprzedstawienia przez powoda Prezesowi URE, do dnia 30 października 2015 r. sprawozdania kwartalnego, wymaganego przywołanymi wyżej przepisami prawa uznać należało za udowodniony. Obiektywny i bezsporny stan faktyczny sprawy potwierdza zatem niewywiązanie się przez powoda z ustawowego obowiązku sprawozdawczego. Bez znaczenia pozostaje przy tym kwestia przyczyn niedopełnienia przedmiotowego obowiązku.

Odpowiedzialność karna określona w art. 168 pkt 11 uoze została zliberalizowana przez normę z art. 174 ust. 2 uoze, poprzez przyznanie organowi regulacyjnemu uprawnienia do odstąpienia od wymierzenia kary, gdy wytwórca zachował się sprzecznie z normą ustawy uoze, lecz zmienił swoje zachowanie (zrealizował obowiązek), zanim organ regulacyjny powziął wiadomość i o ile zakres naruszenia był znikomy. Brzmienie przepisu art. 174 ust. 2 wskazuje jednoznacznie, że zastosowanie tej instytucji wymaga łącznego spełnienia obu przesłanek wymienionych w przepisie. Nadto ustawodawca użył w przepisie sformułowania, iż Prezes „może” odstąpić od wymierzenia kary, wskazując na uznaniowy charakter tej instytucji.

Przedsiębiorca przyznał, że nie dopełnił rzeczonego obowiązku w terminie, zakwestionował jednak brak odstąpienia od wymierzenia kary.

W niniejszej sprawie, nawet gdyby uznać, że zakres naruszeń, których dopuścił się wytwórca, był znikomy, to brak jest podstaw do odstąpienia od wymierzenia kary, z uwagi na bezsporną okoliczność, że do zrealizowania obowiązku sprawozdawczego doszło dopiero na skutek zawiadomienia przedsiębiorcy przez Prezesa URE o wszczęciu postępowania administracyjnego. Nie została zatem spełniona druga z przesłanek wymienionych w art. 174 ust. 2 uoze, co przesądza o niedopuszczalności odstąpienia od wymierzenia kary. Wobec obowiązku wystąpienia łącznie przesłanek, o których mowa w art. 174 ust. 2 uoze, brak było podstaw do uchylenia lub zmiany skarżonej decyzji.

Bez znaczenia dla karalności na gruncie przepisu 168 pkt 11 uoze pozostaje kwestia przyczyn niedopełnienia obowiązku sprawozdawczego. Dlatego Sąd oddalił na rozprawie wnioski dowodowe powoda złożone w celu wykazanie jego sytuacji majątkowej i zdrowotnej. Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 roku sygn. akt I CKN 1036/98 LEX Nr 52708; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 roku, sygn. akt III SZP 2/05 OSNP 2006/19-20/312).

W ocenie Sądu Prezes URE, prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i zastosował art. 168 pkt 11 uoze. Warto wspomnieć, że nałożenie kary w konkretnej wysokości za uchybienie wskazane w tym przepisie ma charakter obligatoryjny, wobec czego przy braku przesłanek do odstąpienia kary, Prezes URE zobowiązany był nałożyć na Powoda karę w kwocie 10.000 zł.

Przy rozpoznawaniu odwołania w niniejszej sprawie należało mieć na uwadze, że zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. sąd wydając wyrok, bierze za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Stan rzeczy oznacza także prawo obowiązujące w chwili zamknięcia rozprawy (zob. wyrok SN z dnia 28 listopada 2016r., sygn.akt II PK 238/15). W dniu 14 lipca 2018 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018, poz. 1276). W art. 1 pkt 59a ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw ustawodawca zmienił treść art. 170 ust. 4 pkt 2 uoZE. Zgodnie z art. 170 ust. 4 pkt 2 uoZE w brzmieniu obowiązującym od dnia 14 lipca 2018 r. kara pieniężna z tytułu naruszenia, o którym mowa w art. 168 pkt 11 uoZE wynosi 1 000 zł., a nie jak uprzednio 10 000 zł.

Mimo, iż podniesione przez powoda w odwołaniu zarzuty okazały się bezzasadne, wysokość wymierzonej kary podlegała obniżeniu ze względu na nowelizację przepisu art. 170 ust. 4 pkt. 2 uoZE. Nowelizacja ta nie zawiera jednak odpowiedniego przepisu intertemporalnego. Wobec powyższego Sąd, mając na uwadze konieczność zastosowania zasad intertemporalnych prawa represyjnego (karnego) do administracyjnych kar pieniężnych, a więc przepisów względniejszych dla sprawcy w dacie orzekania, działając na podstawie art. 479⁵³ par. 2 zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie wysokości nałożonej kary pieniężnej obniżając ją do kwoty 1000 zł. Rozwiązanie takie jest zgodne z zaleceniami Rekomendacji Nr 91(1) Komitetu Ministrów dla Państw Członkowskich w sprawie kar administracyjnych, w zakresie stosowania sankcji mniej uciążliwej obowiązującej w czasie od daty zdarzenia do zastosowania sankcji.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. jako bezzasadne.

Mając na uwadze, iż odwołanie powoda, co do materialnej podstawy wydania decyzji o wymierzeniu kary pieniężnej, okazało się bezzasadne, a wyłącznie na skutek wprowadzonej przez ustawodawcę zmiany została ona obniżona, Sąd uznał powoda za stronę przegrywającą spór i obciążył kosztami procesu strony przeciwnej na zasadzie art. 100 k.p.c. Na koszty należne Prezesowi URE złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 1 440 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz.1804) w brzmieniu pierwotnym, obowiązującym w dniu wniesienia odwołania i pozostającym w mocy do dnia 27 października 2016 r.

SSO Andrzej Turliński